

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 10. junia 1854.

List 46.

Slovenije dar *).

Kaki god, moj Car, praznuješ,
Ki topí mi v raj sercé, —
Z ženko Ti se poročuješ,
Ko hrumé drugod vojské!

Vse sestrice moje verne
Cvet darov pošiljajo,
V celem domu stototerne
Strune slavo pevajo.

Ah, kaj hočem jaz podati
Verna zmiraj, vdana vsa,
Ko ne plava v blagu, v zlati
Mala moja zemljica? —

Dve cvetlici pomenljivi
Z gorkim sercom Vama dam,
Da bi bile priči živi,
Moje želje jasen znam!

Rase jedna na planinah,
Ojstri pihi jo brijó.
Rase druga na ravninah,
Mili dihi v njo dijó.

Kakor sneg je perva bela,
Jasna kakor solnca svit,
Rujna druga i žarela
Kakor jutra zor razlit.

Perva, Car, naj bode Tebi,
Žlahna „gorska zvezdica“,
Drugo, Carnja, vzemi sebi,
Ko je znam Tvoj — rožica“.

Perve svit — pomén pravice,
Druge zor — ljubezni žar; —
Kake sreče porodnice!
Znamnje nju — Slovenje dar.

Dr. Lovro Toman.

Podúk,

kako ravnati, da se živina in ljudje stekline obvarjejo.

(Po vis. razpisu ministerskem od 26. maja 1854.)

Bolezen, ki vstane po popadku kake stekle živine, se imenuje steklina ali básnica (stekla divjost**). Al ne le po popadku stekle živine, čeravno ne do kervavega, temuč tudi po obližku vprašnjene, ranjene ali zlo tanke kože, in po oslinku ali s kervjo stekle živine se dá ta bolezen vcepiti. Nasproti pa se še nikdar primerilo ni, da

*) Iz knjige „Frühlings-Album“, posvečene v spomín slovesne poroke Nju veličanstev Franc-Jozefa in Elizabete, ki jo je na Dunaji na svetlo dal Heliodor Truska, v kateri je temu veličastnemu dnevu poklonjenih 4 nemških, 4 laških, 4 poljskih, 4 rusinskih, 8 českih, 4 horvaških, 2 serbskih, 2 slovenskih, 3 madžarskih pesem, 1 novo-gerška, 1 jermenska in 1 rumunska. Obseže pa ta knjiga, ki veljá 5 fl. in se v vsih bukvarnah dobí, še veliko število družih nemških pesem avstrijskih pesnikov.

***) Nemci imenujejo pasjo steklino pri človeku tudi „Wasserschau“ (vodomerzenje); slovenski jezik, tudi gledé na natoro te bolezen, ima prav, da vse le „steklino“ imenuje. Vred.

bi bil kak stekel človek ali po popadku ali po obližku ali oslinku družemu človeku to strašno bolezen vcepel.

Navadno nastopi tako vcepljena bolezen po 3., 7., 9. dnevu noter do 40. dneva; včasih pred, včasih pozneje; končá pa steklega človeka ali žival že včasih 1. ali 2. dan, 3. dan malokdo preživí; smert je strašna.

§. 1. Odverniti ali ubraniti to nevarno bolezen so tri reči potrebne:

1. overati, da ne vstane steklina ne med psi, ne med drugo živaljo;
2. ako pa vstane, varovati druge ljudi in živali, da jih ne zadene;
3. popadenim ljudem ventati z naj pripravnišimi zdravili tako, da ne vstane v njih bolezen; ako je pa vstala, jim, kar koli je naj bolj moč, na pomoč biti; popadeno žival pa na stran spraviti, da nikakor ne more škodovati.

To troje doseči, naj se natanko ravna po sledečih naukih.

§. 3. Skušnja uči, da steklina se prvotno ali sama po sebi začne med domačo živino le pri psih, redkokterikat pri mačkah; med divjo zverino pa le pri lesicah in volkovih, sploh ob veliki vročini ali hudem mrazu; ako lakot ali žejo terpé, ali če ne morejo po plemenu iti ali so odpodeni bili, kadar se gonijo, ali če so dolgo časa na kako vižo draženi ali zlo razkačeni bili, in če so se, zlasti ob hudi vročini, gnjilega mesa, smerdljivih kož ali smerdljive kervi našerli, ali iz smerdljive in z merčesi ogerdobene mlakuže se napili. Nekterikat se pa tudi primeri, da se ta bolezen kakor kuga iz neznanih vzrokov med pse, lesice in volkove pritêpe.

Opomniti pa je, da je prazna véra, če kdo misli, da se steklina ovreti ali zabraniti dá, če se psom pod jezikom červ izreže, ali če se z razbeljenim ključem sv. Uberta po glavi ali herbtu žgó, ali če se jim žeplo v vodo poklada itd.

§. 4. Naj večkrat stečejo psi, in ker oni bolj kakor vsaka druga domača živina med ljudmi bivajo, in se človek naj bolj z njimi pečá, nam žuga tudi naj večja nevarnost od njih.

§. 5. Perva potreba je tedaj število nepotrebnihs psov zmanjšati; bo manj psov, bo tudi manj stekline, in potem manj ljudi in žival popadenih.

V ti zadevi se ostro ponavljajo tisti policijski predpisi, ki obstojé v vsaki deželi in velévajo, kako se ima s psi ravnati, in zapovedujejo pokončanje tacihs, ki nobenega gospodarja nimajo in ki so nepotrebni lajavci.

§. 6. Vsak gospodar je občinski varnosti dolžan, na vso moč skerbeti, da njegov pes ali kaka druga njegova živina ne steče. Pomočki, ubraniti pasjo steklino, so pa sledeči, in se ne smejo nikdar zanemarjati, ker vsaki letni čas utegne steklina psa napasti:

1. Jésti in piti naj se jim dáje zadosti.